

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Наукове товариство студентів, аспірантів,
докторантів і молодих вчених СумДУ

ПЕРШИЙ КРОК У НАУКУ

Матеріали
ІХ студентської конференції
(Суми, 25 лютого 2018 року)

Суми
Сумський державний університет
2018

ОЛЕКСАНДР ГРЕКІВ

Юрченко Б., *студент*, СумДУ, Ю-73

На жаль, в наш час колишньому військовому міністру Української Народної Республіки та командуючому Українською Галицькою армією генералу Олександрові Петровичу Грекову присвячено малу кількість наукових статей, які б широко і ґрунтовно розкрили його життєвий і військовий шлях. Він не належав до числа переможців, однак одну яскраву сторінку – «Чортківську офензиву» 1919 р. – все ж таки вписав до української історії. Висвітленню найяскравіших елементів біографії генерала і присвячені ці тези.

21 листопада 1875 року у дворянській родині Петра Гавриловича та Марії Григорівни народився перший син – Олександр Греків, майбутній генерал. Сталося це в селі Сопич Глухівського повіту. До 18 років Олександр здобував домашню освіту за допомогою найнятих викладачів. Коли йому виповнилося 20 років, він вирушив до Москви, де в одній з місцевих гімназій склав випускні іспити. Тоді ж за наполяганнями батька Олександр подав документи до юридичного факультету Московського університету. І хоча добре навчався в університеті, він з дитинства мріяв про військову кар'єру.

У 1897 р. О. Греків вступив до військового училища. Швидко минуло навчання і 9 серпня 1899 р. підпоручик Олександр Греків розпочав свою військову кар'єру. Служив поблизу Петербургу у 1-й Гвардійській дивізії.

Згодом Олександрові Грекову довелося бути свідком Кривавої неділі та революційних подій у столиці. У приборканні заворушень брала участь і гвардія. Як потім згадував, ці події справили на нього гнітюче враження.

У роки Першої світової війни О. Греків воював на Південно-Західному фронті, там же отримав звання підполковника, полковника, генерала. Напередодні жовтневого перевороту 1917 р. він вирушив за наказом на Східний фронт. Його шлях пролягав через Київ. Там він зустрівся з тодішнім генеральним секретарем військових справ С. Петлюрою і 6 (19) грудня 1917 р. був призначений на посаду командира 2-ої Сердюцької дивізії, що мала бути сформована з різних поодиноких військових частин. Згодом О. Греків обіймав посади

начальника штабу Київського військового округу та заступника військового міністра.

Після гетьманського перевороту у квітні 1918 р. його звільнили зі служби в українській армії. О. Греків приєднався до повстання Директорії, під час якого командував Південною групою військ Армії УНР та займав посаду військового міністра.

Восени 1919 р. О. Греків знову був відправлений у відставку, на цей раз С. Петлюрою. Саме тому він переїжджає до Галичини і проживає там як приватна особа. Ситуація на фронті ускладнилася. Не вистачало командирських кадрів, тому Державний секретаріат вирішив поставити на чолі армії генерала Грекова. На цій посаді він перебував менше місяця, але те, що він встиг зробити, дорівнювалося праці кількох років. Адже при мінімальних технічних засобах, браку набоїв, маючи набагато менше сил, ніж поляки, генерал здійснив відомий Чортківський наступ, коли галичани, по суті, на одних багнетах прорвалися аж до Львова.

Причинами невдачі у наміченому плані здобуття Львова й заняття Східної Галичини слід шукати у відсутності транспортних засобів, зброї, боєприпасів, тобто матеріально-технічного забезпечення.

Згодом О. Греків емігрував спочатку до Румунії, потім до Австрії, де прийняв її громадянство. Восени 1948 р. був викрадений радянськими агентами та перевезений до Лук'янівської в'язниці у Києві. У травні наступного року його засудили до 25 років концтаборів. І лише після смерті Сталіна, у грудні 1956 р. він повернувся до Австрії.

Помер Олександр Петрович Греків у Відні 2 грудня 1958 року.

Неупереджений погляд на військову та політичну діяльність генерала Грекова свідчить, що він виявив неабиякий військовий талант у боротьбі за Україну. Його ім'я варто закарбувати у назвах вулиць українських міст і сіл. На його малій батьківщині слід поставити пам'ятник.

Керівник: Власенко В.М., канд. іст. наук